Uittredingsplan gemeente Vijfheerenlanden

buiten organisatieadvies

Auteur: Henk Mogezomp, Jan Beldman
Versie: 24112020

Inhoudsopgave

1 Inleiding **2**

2 Uittredingsplan **3**

3 Gevolgen uittreding **4**
3.1 Contracten 4
3.2 Bedrijfsvoering / personeel 5
3.3 Financiën 6
3.4 Juridische aanpassingen 7
3.5 Transitie 8
3.6 Risico's 8

4 Uittreedsom **9**

Bijlage 1 **10**

1 Inleiding

Aanleiding

De Afval Verwijdering Utrecht is een gemeenschappelijke regeling van 26 gemeenten die zorg draagt voor de overslag, het transport en de verwerking van het huishoudelijk afval van de deelnemende gemeenten. De gemeente Vijfheerenlanden is per 1 januari 2019 ontstaan uit een fusie van de gemeenten Leerdam, Zederik en Vianen. Vianen maakt deel uit van de AVU; de voormalige gemeenten Leerdam en Zederik participeren voor de afvalverwerking in de GR Gevudo. De gemeente Vijfheerenlanden heeft op basis van onderzoek en in goed overleg gekozen voor verdere participatie in de GR Gevudo. Dit betekent dat ze uit de GR AVU treedt; de gemeente heeft hier inmiddels toe besloten en een uittredingsverzoek aan het Algemeen Bestuur van de AVU gedaan. Planning is dat de uittreding per 1 januari 2021 wordt geëffectueerd. Dit is een `natuurlijk' moment omdat de grootste en belangrijkste verwerkingscontracten van de AVU per genoemde datum worden vernieuwd.

Op basis van artikel 2 van de Uittredingsregeling GR AVU 2020[1], kortweg Uittredings-regeling, dient er een uittredingsplan te worden opgesteld om de gemeente Vijfheerenlanden te laten uittreden. Aan de basis daarvan ligt een onderzoek door een onafhankelijke externe deskundige naar de gevolgen en kosten van uittreding. Insteek daarbij is dat alle kosten die de uittreding met zich meebrengt voor rekening zijn van de uittredende partij[2]. De uittreding mag geen financieel nadeel, financieel risico of nadeel als gevolg van aangegane verplichtingen opleveren voor de overige 25 deelnemende gemeenten in de GR AVU. Voor zover dit wel het geval is moet dit worden gecompenseerd zodat er, over een weer, sprake is van `finale kwijting'.

Verantwoording

Dit uittredingsplan is opgesteld door Buiten organisatieadvies in de periode augustus - oktober 2020. Voor het verzamelen en toetsen van informatie zijn de directeur van de AVU, de beleidsadviseur circulaire economie en een bij dit dossier betrokken externe adviseur van de gemeente Vijfheerenlanden geraadpleegd. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van geraadpleegde documenten en overige informatie. Op basis van de Jaarrekening 2019 en Begroting 2021 zijn relevante posten gedefinieerd voor het bepalen van de uittreedsom. Per post is vervolgens de omvang in beeld gebracht, op de wijze zoals beschreven in de Uittredingsregeling. De uitkomsten zijn nader geverifieerd en verwerkt in een concept-uittredingsplan. Dit conceptplan is besproken met vertegenwoordigers van de AVU en de gemeente en daarna definitief gemaakt.

[1] Uittredingsregeling AVU 2020, vastgesteld in de algemeen bestuur d.d. 1 juli 2020, uitwerking van artikel 40 van de Gemeenschappelijke Regeling AVU 2018, met daarin voorwaarden voor uittreding van een gemeente.
[2] Artikel 40, lid 3, GR AVU 2018.

2 Uittredingsplan

In het voorliggende uittredingsplan is de systematiek voor het berekenen van de financiële gevolgen van de uittreding vastgelegd. Het is de intentie van beide partijen om daarbij de belangen over en weer helder in beeld te brengen en objectief te laten onderzoeken door een derde partij, i.c. Buiten organisatieadvies. Uiteindelijk resulteert dit onderzoek in een voorstel voor een door de gemeente Vijfheerenlanden aan de AVU te betalen uittreedsom. In eerste instantie wordt de voorlopige uittreedsom bepaald. In een later stadium, zodra de Rekening 2020 van de AVU bekend is en de afrekening van 2020 plaatsvindt, kan het AVU-bestuur de definitieve uittreedsom vaststellen. Dit is naar verwachting medio 2021.

Belangrijke uitgangspunten[3] voor het uittredingsplan zijn:

- Peildatum is de beoogde datum van uittreding, i.c. 1 januari 2021. Alle feiten en omstandigheden die bekend zijn tot dit moment worden meegenomen in de bepaling van de uittreedsom. Gebeurtenissen en inzichten van na de peildatum spelen geen rol.
- De uittreedsom bestaat uit een vergoeding ter compensatie van frictie- en desintegratiekosten die voortvloeien uit de uittreding, onder aftrek van eventuele baten. Daarbij wordt opgemerkt dat de AVU en de uittredende gemeente zich dienen in te spannen om de hoogte van de frictie- en desintegratiekosten te beperken.
- Onder frictiekosten wordt verstaan alle eenmalige kosten van de AVU die samenhangen met de uittreding.
- Desintegratiekosten betreffen alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door de AVU, die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen.
- Voor het bepalen van de desintegratiekosten wordt een doorwerkingsperiode van maximaal vijf jaar na uittreding aangehouden. Dat betekent in dit geval dat alle (te verwachten) kosten tot 1 januari 2026 in de berekening worden betrokken.
- De gemeente Vijfheerenlanden is gehouden zich in te spannen om eventuele bij de AVU overtollig geworden formatie over te nemen, dan wel op een andere manier in stand te houden.
- De Gemeente Vijfheerenlanden is eveneens gehouden om zich in te spannen voor het overnemen van andere dan personele verplichtingen van de AVU, die als gevolg van de uittreding verminderd of beëindigd moeten worden.
- De AVU verricht geen werk voor derden, anders dan voor de aangesloten leden. Dat betekent dat er vanaf de uittreeddatum geen diensten meer door de AVU voor de gemeente Vijfheerenlanden (kunnen) worden verricht / de gemeente Vijfheerenlanden kan geen diensten meer afnemen.
- Alle financiële bedragen zijn zoveel mogelijk op basis van prijspeil 2020.

[3] Voor de letterlijke tekst wordt verwezen naar de Uittredingsregeling AVU 2020.

3 Gevolgen uittreding

In de volgende paragrafen wordt puntsgewijs ingegaan op de door te voeren wijzigingen en andere consequenties van de uittreding van de gemeente Vijfheerenlanden voor de GR AVU. Aan het eind van elke paragraaf zijn de geraamde financiële gevolgen samengevat.

3.1 Contracten

De bedrijfsvoering van de AVU bestaat in hoofdzaak uit regievoering, het afsluiten en beheren van contracten voor de overslag, het transport en de be- en verwerking van huishoudelijk afval van de aangesloten gemeenten. Het uitreden van de gemeente Vijfheerenlanden (het wegvallen van de voormalige gemeente Vianen) heeft geen consequenties voor de uitvoering van deze taken van de AVU. Het aantal contracten wijzigt niet, er valt geen overslaglocatie o.i.d. weg en de uitvoering hoeft ook niet op een andere wijze worden aangepast. Wel moeten de afzet- en verwerkingscontracten van de AVU waar nodig worden aangepast. Daarbij wordt de volgende `ladder' met opties in voorkeursvolgorde gehanteerd:

1. Contract aanpassen → consequenties voor de AVU
2. Contract overnemen door gemeente Vijfheerenlanden → consequenties voor de AVU
3. Contract beëindigen → consequenties voor de AVU
4. Contract uitdienen → consequenties voor de AVU

Bij elke optie is het de vraag of en zo ja hoe groot eventuele consequenties voor de AVU zijn. Voor de verschillende fracties waarover de AVU regie voert volgt hieronder een korte beschrijving.

Verwerking huishoudelijk restafval en gft
In 2019 heeft de AVU de verwerkingscontracten voor de verwerking van het gft, het huishoudelijk restafval (inclusief grof huishoudelijk restafval) en de overslag van dit afval opnieuw aanbesteed. Per 1-1-2021 treden de nieuwe verwerkingscontracten met AVR en Attero in werking. In deze contracten is rekening gehouden met het mogelijk wegvallen van Vianen. Hier zijn geen consequenties voor de AVU te verwachten.

PMD-verwerking
Het PMD van Vianen valt onder het AVU-contract dat is overgedragen aan en uitgevoerd wordt door Regie Kunststoffen Nederland (RKN). Het PMD van Vianen wordt aan de AVU onttrokken en bij HVC ingeboekt. HVC is ook contractpartner van RKN en dat betekent dat er per saldo materieel aan de kant van RKN niets wijzigt. Hier zijn geen consequenties voor de AVU te verwachten.

Glasinzameling en -verwerking
De glasinzameling wordt verzorgd door de dienst Stadsbedrijven van de gemeente Utrecht op basis van een dienstverleningsovereenkomst. De opzegtermijn voor deze dienstverlening is 1 jaar, vanaf de datum van opzegging (1 juli 2020). Overeengekomen is

dat de glasinzameling door Stadsbedrijven wordt voortgezet tot en met 30 juni 2021. Het overheidsbedrijf Waardlanden dat de inzameling van afval voor Vijfheerenlanden verzorgt, heeft aangegeven hiertegen geen bezwaar te hebben. Op deze wijze ingevuld zijn er geen consequenties voor de AVU te verwachten.
Het contract voor glasverwerking met het bedrijf Maltha loopt af op 31-12-2020. In het nieuwe contract vanaf 2021 wordt het glas uit Vianen niet meer als hoeveelheid meegenomen, het kan echter nog wel onder dit contract worden verwerkt.

Papierinzameling en -verwerking
Ten aanzien van de papierinzameling wordt er door Remondis onder het AVU-contract één inzamelroute met ondergrondse containers gereden. Het papier wordt verwerkt door Peute Recycling. In beide contracten is geen aanlever- of hoeveelheidsverplichting opgenomen en het wegvallen van Vianen levert geen wijziging van contracten op. Hier zijn geen consequenties voor de AVU te verwachten.

Inzameling medicijnen en injectienaalden
De inzameling en verwerking van oude medicijnen en injectienaalden wordt verzorgd door de dienst Stadsbedrijven van de gemeente Utrecht op basis van een dienstverleningsovereenkomst. De opzegtermijn voor deze dienstverlening is 1 jaar, vanaf de datum van opzegging (1 juli 2020). Overeengekomen is dat de inzameling en verwerking van oude medicijnen en injectienaalden door Stadsbedrijven wordt voortgezet tot en met 30 juni 2021. Het overheidsbedrijf Waardlanden dat de inzameling van afval voor Vijfheerenlanden verzorgt, heeft aangegeven hiertegen geen bezwaar te hebben. Op deze wijze ingevuld zijn er geen consequenties voor de AVU te verwachten.

Textiel
De AVU verzorgt geen activiteiten met betrekking tot de inzameling en/of verwerking van textiel voor de gemeente Vijfheerenlanden.

Sorteeranalyses
Voor de periode 2020-2021 worden de sorteeranalyses op basis van een eenmalige opdracht uitgevoerd door het bedrijf Eureco. Onttrekking van Vianen uit deze opdracht kan zonder gevolgen voor de AVU.

Samengevat levert het aanpassen van afzet- en verwerkingscontracten naar verwachting geen financiële gevolgen voor AVU. In sommige contracten is al rekening gehouden met de mogelijke uittreding van de gemeente Vijfheerenlanden, andere contracten lopen af per 1-1-2021 of de uittreding is binnen het contract zonder consequenties mogelijk. De lopende contracten met de Dienst Stadswerken van Utrecht voor het inzamelen van glas en medicijnen en injectienaalden worden in overleg per 1 juli 2021 beëindigd.

3.2 Bedrijfsvoering / personeel

De werkzaamheden van de AVU worden uitgevoerd door een compact bureau met twee vaste medewerkers, aangevuld met inhuur van personeel waar nodig. De uittreding van de gemeente Vijfheerenlanden heeft per saldo nauwelijks tot geen effect op de omvang van de werkzaamheden van het bureau. De formatie en personele bezetting zal dan ook niet wijzigen als gevolg van de uittreding.

De totale organisatie-/bedrijfsvoeringskosten, in de begroting van de AVU aangeduid als beheerkosten, bedroegen volgens Jaarrekening 2019 van de AVU € 557.567 en de bijdrage van de gemeente Vijfheerenlanden was in dat jaar € 7.835. Volgens Begroting 2021 zijn de beheerkosten van de AVU € 678.000 en de bijdrage van Vijfheerenlanden € 12.057 (= 1,8%). Deze bijdrage valt weg, de gezamenlijke beheerkosten van de AVU worden door 1 partij minder gedragen. Omdat bijsturing in de beheerkosten niet mogelijk is wordt de geprognosticeerde bijdrage van de gemeente Vijfheerenlanden zonder afbouw voor 5 jaar meegenomen in de uittreedsom. De prognose van de jaarlijkse bijdrage is gebaseerd op de geraamde beheerkosten voor 2021 en 2022, respectievelijk € 678.000 en € 648.000. Voor 2023 t/m 2025 wordt in de (concept) meerjaren-begroting € 650.000 aangehouden. Dat levert de volgende reeks:

2021	€ 678.000
2022	€ 648.000
2023	€ 650.000
2024	€ 650.000
2025	€ 650.000
Totaal	€ 3.276.000

Uittreedsom, bijdrage beheerkosten
De bijdrage in de beheerkosten van de gemeente Vijfheerenlanden wordt dan 1,8% x € 3.276.000 = € 58.968

3.3 Financiën

Bedrijfsmiddelen
De AVU investeert in en is eigenaar van inzamelcontainers (papier/glas/kleding/kunststof). Er zijn geen AVU-containers geplaats in Vianen, er worden daarmee ook geen containers overgedragen aan de gemeente Vijfheerenlanden.
Wat betreft de inzet van bedrijfsmiddelen zijn geen consequenties voor de AVU te verwachten.

Vereveningsregeling
De AVU hanteert een vereveningsregeling voor de kosten die de gemeenten maken voor het transport van het afval vanuit de gemeente naar het afvaloverslagstation. De verevening heeft uitsluitend betrekking op huishoudelijk restafval, gft en grof restafval en is gebaseerd op de afstand tussen het gemeentehuis en het overslagstation. Hiermee wordt beoogd om elke gemeente eenzelfde transportprijs per ton per kilometer te laten bijdragen, los van de locatie van het afvaloverslagstation. De vereveningsregeling leidt ertoe dat gemeenten met een meer dan gemiddelde rijtijd naar een overslagstation een vergoeding ontvangen, terwijl gemeenten met een kortere rijtijd hiervoor betalen. De gemeente Vijfheerenlanden is een ontvangende partij. Volgens de Jaarrekening 2019 van AVU gaat het om een bedrag van € 11.935. In de begroting 2021 is de vereveningsuitkering geraamd op € 11.256. Bij het uittreden van Vijfheerenlanden hoeven de andere partijen binnen de AVU dit bedrag niet meer op te brengen terwijl de kosten en opbrengsten van de AVU verder niet wijzigen. De geprognosticeerde bijdrage vanuit de AVU aan de gemeente Vijfheerenlanden wordt daarom meegenomen in de uittreedsom en wel voor de verrekenperiode van vijf jaar.

Uittreedsom, uitkering vereveningsbijdrage
5 jaar x - € 11.256 = - € 56.280

Vermogenspositie
In zijn algemeenheid worden de kosten die de AVU maakt en de eventuele opbrengsten die het genereert, jaarlijks verrekend met de deelnemende gemeenten. De AVU kent geen opbouw van (algemene) reserves, het financiële risico ligt direct bij de gemeenten.

Op de balans van de AVU per 31-12-2019 staan de volgende, qua omvang beperkte, vermogensposten die bij uittreding onderwerp van discussie voor verrekening zouden kunnen zijn.

Post	Toelichting	Waarde per 31-12-2019
N.V. ROVA Holding, Zwolle	Belang van 0,4%	€ 4.538
B.V. Afvaloverslag, Ede	Belang van 50%	€ 9.000
N.V. ROVA Holding, Zwolle	Achtergestelde lening	€ 69.882
Totaal		**€ 83.420**

De activa die betrekking hebben op N.V. ROVA Holding dateren van circa 2000, een aantal jaren voordat de toenmalige gemeente Vianen toetrad tot de AVU. Daarmee is er geen grond om deze posten in de bepaling van de uittreedsom te betrekken. Bij de toetreding tot de AVU heeft Vianen destijds overigens ook geen toetreedsom o.i.d. betaald.
De waarde van het belang in de B.V. Afvaloverslag is dermate gering dat dat bij een verdeling van dit belang, bijvoorbeeld op basis van de verdeelsleutel die wordt gehanteerd voor de beheerkosten van AVU, het aandeel van de gemeente Vijfheerenlanden (1,8%) in absolute zin marginaal is.

Samengevat zijn er geen reële gronden om vermogensbestanddelen van de AVU in de uittreedsom te betrekken.

3.4 Juridische aanpassingen

De AVU moet naar aanleiding van het uittreden van de gemeente Vijfheerenlanden de volgende zaken aanpassen.

De gemeenschappelijke regeling
De aanpassing van de GR-tekst wordt in eerste instantie praktisch ingevuld door de verslaglegging van de besluitvorming in het AVU-bestuur te hechten aan de huidige GR tekst en dit op te nemen in het register. De uittreding van de gemeente Vijfheerenlanden zal worden gepubliceerd in de Staatscourant. Conform de gemeenschappelijke regeling draagt de gemeente Soest hier zorg voor. Zodra er meerdere wijzigingen moeten worden doorgevoerd wordt de GR tekst integraal aangepast, zo is het voornemen.

De vereveningsregeling
De vereveningsregeling moet worden aangepast op basis van een herberekening zonder de gemeente Vijfheerenlanden. Dat is een administratieve handeling van beperkte omvang.

Per saldo zijn de gevolgen voor de AVU, in het geval van de uittreding van de gemeente Vijfheerenlanden, zeer beperkt van omvang en hier gewaardeerd op: nihil.

3.5 Transitie

Dit betreft inspanningen en kosten die direct samenhangen met het uittreedproces.

Communicatie over de uittreding
In dit geval zijn hier aanvullend op de publicatie in de Staatscourant, geen specifieke acties vereist.

Communicatie en media algemeen
Het gaat dan om het aanpassen van de AVU-communicatie-uitingen: website, promotiemateriaal, e.d. waarin de deelnemers zijn vermeld. De voorziene acties zijn beperkt en worden werkenderwijs (werk met werk) ingevuld.

Interne informatiesystemen / systemen ter ondersteuning van de bedrijfsvoering
Hierin moet een aantal praktische aanpassingen worden doorgevoerd.
De AVU blijft houder van het statisch archief van de communicatie met de gemeente Vijfheerenlanden voor de periode dat de gemeente deelnemer was.

Advisering
De kosten voor het advies derden over de uittreedsom en uittredingsplan worden rechtstreeks of via de AVU bij de gemeente Vijfheerenlanden in rekening gebracht. Verder zijn er in dit geval geen advieskosten die voor rekening van de AVU komen.

Samengevat zijn de inspanningen die door of namens de AVU moeten worden gedaan in verband met de transitie / uittreding van de gemeente Vijfheerenlanden beperkt en worden deze vooral werkenderwijs met de bestaande personele capaciteit van de AVU ingevuld.

3.6 Risico's

Zoals in de inleiding aangegeven wordt de definitieve uittreedsom bepaald op het moment dat de Rekening 2020 van de AVU bekend en vereffend is. De gemeente Vijfheerenlanden maakt daarvan nog onderdeel uit en draagt haar deel. Naar verwachting zijn er daarna geen restrisico's voor de AVU met betrekking tot de uittreding van Vijfheerenlanden.

4 Uittreedsom

Resumerend is de uittreedsom, aan de AVU te vergoeden door de gemeente Vijfheerenlanden, als volgt.

Onderdeel	Uittreedsom
Beheerkosten	€ 58.968
Uitkering vereveningsbijdrage	- € 56.280
Totaal	€ 2.688

De voorlopige uittreedsom is aldus bepaald op afgerond € 2.700,- . Voor een toelichting op de opbouw van dit bedrag wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

Bijlage 1

Overzicht gebruikte documentatie

- Gemeenschappelijke Regeling Afval Verwijdering Utrecht 2018
- Uittredingsregeling AVU 2020
- Begroting AVU 2019, 2020 en 2021
- Jaarstukken AVU 2019
- Raadsnotitie aanbesteding verwerkingscontracten 2021, AVU, 2 maart 2020
- Notitie Uittreding gemeente Vijfheerenlanden, AVU, 12 juni 2020
- Raadsbesluit tot uittreding AVU (met bijlagen), gemeente Vijfheerenlanden, 11 juni 2020
- Rekenmodel vereveningsregeling AVU

Meer informatie
Buiten organisatieadvies
+31 26 – 35 47 887
contact@buitenorganisatieadvies.nl
www.buitenorganisatieadvies.nl

buiten
organisatieadvies